

Γεώργιος Βασιλείου, υποστράτηγος ε.α.

Ο χαρακτήρας και η ηθική του Μεγάλου Αλεξάνδρου

Ένα από τα μεγάλα θέματα της ιστορίας που απασχόλησε την ιστορική επιστήμη, ήταν ο χαρακτήρας και η ηθική του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Από τους ιστορικούς θεωρείται ο τέλειος εκπρόσωπος του Ελληνικού μεγαλείου.

Ο Αλέξανδρος γεννήθηκε το 356 π . Χ . Ήταν γιος του Φιλίππου που ήταν βασιλιάς της Μακεδονίας.

Εκείνη την εποχή ο πνευματικός κόσμος της Αθήνας έψαχνε να βρει έναν ικανό ηγέτη για να αντιμετωπίσει μια για πάντα τους Πέρσες. Ο ικανός ηγέτης βρέθηκε. Ήταν ο πατέρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Αυτός ήταν ο ικανός και ο στρατός του ο κατάλληλος. Λόγω του αιφνίδιου θανάτου του, την εκστρατεία την πραγματοποίησε ο γιος του. Ο μεγάλος αυτός Μακεδόνας αναγνωρίζεται καθολικά και θεωρείται από όλους τους ιστορικούς ως εκπολιτιστής των αρχαίων λαών της Ανατολής, που έφερε τα φώτα της επιστήμης και της προόδου ως τα πέρατα της Ασίας, ιδρύοντας στο πέρασμα του πόλεις και οικισμούς που αναδείχθηκαν στη διαδρομή των αιώνων πολιτιστικά κέντρα απεριορίστου ακτινοβολίας.

Ο Μέγας Αλέξανδρος, δεν ήταν μονάχα ο πιο μεγάλος Στρατηγός, αλλά και ο πιο έξυπνος και σοφός πολιτικός. Είχε δάσκαλο τον μεγάλο Έλληνα φιλόσοφο Αριστοτέλη. Ο τελευταίος έδωσε πολλά στον Μέγα Αλέξανδρο. Στην πραγματικότητα ο Αλέξανδρος είναι ένας άνθρωπος που οι συχνές του εμφανίσεις μπροστά στα δικαστήρια της ιστορίας δεν κατόρθωσαν να προκαλέσουν ομόφωνη απόφαση για λογαριασμό του. Εκείνο όμως που είναι πασίδηλο γεγονός για αυτόν που δίκαιε τον Αλέξανδρο είναι ότι άλλαξε την όψη του Ελληνικού και του Περσικού κόσμου,

ότι την εποχή του θανάτου του είχε εξουσία μεγαλύτερη από κάθε άλλον άνθρωπο της αρχαιότητας και ότι κανείς άλλος άνθρωπος σ' όλη την ιστορία εκτός από μερικούς ιδρυτές θρησκειών, δεν έγινε από τόσους δεκτός σαν υπερφυσικό πλάσμα.

Από τη στιγμή της γέννησης του θεωρήθηκε από τους ανθρώπους του περιβάλλοντος του σαν γιος του ελληνο-αιγυπτιακού θεού Αμμωνος- Διός. Πρέπει να υπήρχε στη φύση του ένα πολύ ισχυρό στοιχείο μυστικισμού και θρησκευτικής ευλάβειας. Άλλωστε αυτό είναι φανερό γιατί σε κάθε βήμα του βλέπουμε να θυσιάζει στους θεούς με αληθινή έξαρση.

Ο Αριστοτέλης στη διάπλαση του χαρακτήρα του Αλεξάνδρου

Ο Αριστοτέλης έκανε ό,τι μπορούσε για να ενθαρρύνει την αγάπη του νέου Αλέξανδρου για τον Όμηρο, γιατί η Ιλιάδα ήταν ένα είδος Βίβλου για τους Έλληνες. Ο Αλέξανδρος τη χαρακτήριζε ως απαραίτητο εγχειρίδιο του στρατιώτη κι έπαιρνε παντού όπου πήγαινε ένα αντίτυπο

διορθωμένο και σχολιασμένο από τον Αριστοτέλη, βάζοντας το κάτω από το προσκέφαλο του τη νύχτα μαζί με το σπαθί του. Υποστηρίζεται πως ήξερε απ' έξω το μεγαλύτερο μέρος της και το αναγκαίο συμπέρασμα είναι πως θα ταύτιζε ασφαλώς τον εαυτό του με το κεντρικό πρόσωπο της Ιλιάδας, τον Αχιλλέα, που η ζωή του είχε έντονη ομοιότητα με τη δική του, πράγμα που ο παιδαγωγός του Λυσίμαχος τον είχε κάνει να παρατηρήσει.

Η οικογένεια της μητέρας του καταγόταν από τον Αχιλλέα και δεν αποκλείεται η Ολυμπιάδα να επωφελήθηκε από το γεγονός αυτό για να ενθαρρύνει το ενδιαφέρον του παιδιού της για τον Ομηρικό ήρωα που

το αίμα του κυλούσε στις δικές της φλέβες και όχι σ' αυτές του Φιλίππου. Η εκπαιδευτική μέθοδος του Αριστοτέλη έτεινε στην ανάπτυξη του προσωπικού χαρακτήρα και στα δύο χρόνια που επακολούθησαν η προσωπικότητα του πρίγκιπα εξελίχθηκε γρήγορα, όπως θα έπρεπε κανείς να το περιμένει από ένα δραστήριο νέο.

Ο Αλέξανδρος έγινε πολύ καλός συνομιλητής και συνήθιζε να στέκεται όρθιος μιλώντας και συζητώντας τόση ώρα, ώστε όλος ο κόσμος κουραζόταν. Ήταν πάντα έτοιμος να τρέξει πίσω από μια καινούρια ιδέα. Ή τον θέρμαινε μια κρυφή φλόγα ενθουσιασμού ή ξεσπούσε σε μια έκρηξη ενεργητικότητας. Γενικά βέβαια, είχε τη φήμη ανθρώπου με αυτοκυριαρχία, την οποία είχε αποκτήσει από νωρίς. Αλλά όταν οι ικανότητες του αναπτύχθηκαν, χάρις στην ενθάρρυνση και την παρότρυνση του συστήματος που χρησιμοποίησε ο μεγάλος δάσκαλος για να κάνει πειθαρχημένους χαρακτήρες, η πρόοδος του σημειωνόταν με ξεσπάσματα και εκρήξεις ανταρσίας που συχνά όπως λέει ο Πλούταρχος:

«τις δημιουργούσε και ήταν απόλυτα ανίκανος να υποφέρει οποιοδήποτε καταναγκασμό».

Κάποτε ο Αριστοτέλης έκανε το σφάλμα να ρωτήσει μερικούς από τους αριστοκρατικούς μαθητές του πώς θα μεταχειρίζονταν τον ίδιο, το γεροδάσκαλό τους, όταν θα διαδέχονταν τους γονείς τους. «**Θα φροντίσω όλοι να σε σέβονται και να σε τιμούν**» είπε ένας, «**θα είσαι ο κυριότερος σύμβουλος μου**» απάντησε ο άλλος. Όταν το ερώτημα τέθηκε και στον Αλέξανδρο, εκείνος απάντησε με θυμό: «**Με ποιο δικαίωμα μου κάνεις τέτοιες ερωτήσεις; Πώς μπορώ να ξέρω τι μας επιφυλάσσει το μέλλον; Δεν έχεις παρά να περιμένεις και θα το δεις!!**». Αυτή η απά-

ντηση φαίνεται πως άρεσε στον Αριστοτέλη, «Καλά ειπωμένο», φώναξε, «Μια μέρα Αλέξανδρε θα γίνεις πραγματικά μεγάλος βασιλιάς».

Όταν ο Αλέξανδρος έφτασε στην εφηβική ηλικία κι άρχισε να βλέπει τρίχες στο πηγούνι του έβαζε να τις ξυρίζουν και όταν ήταν στα εικοσιδύο του, που θα έπρεπε σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους και κανόνες της ανδρικής μόδας να έχει μια ωραία και μυτερή γενειάδα, αρκετά πυκνή, εκείνος επέμενε να διατηρεί χάρις στο ξυράφι τη νεανική όψη που οι άλλοι νέοι προσπαθούσαν να κρύψουν με την περιποίηση των τριχών.

Η εκκεντρικότητα της συμπεριφοράς του σ' αυτόν τον τομέα αγνοείται συνήθως από τους ιστορικούς, γιατί τελικά έπεισε τους φίλους του να ακολουθήσουν το παράδειγμα του κι έκανε ακόμα και τους στρατιώτες του να τον μιμηθούν, με το σοβαρό πρόσχημα πως η γενειάδα έδινε μια λαβή, απ' όπου ο εχθρός μπορούσε να αρπάξει τον αντίπαλο του σε μια μάχη σώμα με σώμα. Ίσως όμως θα έπρεπε να σκεφτούμε και τούτο το γεγονός: Οι Αιγύπτιοι ξυρίζονταν πάντα. Τη φυσική γενειάδα τη θεωρούσαν κάτι βρώμικο, αλλά την τεχνητή που την έδεναν στο πηγού-

νι, την είχαν για σύμβολο βασιλικής και θεϊκής ιδιότητας. Ίσως αυτό να σκέφτηκε ο Αλέξανδρος και να συλλογίστηκε πως θα ήταν προσβλητική ανωμαλία να εμφανιστεί ένας γιος του Άμμωνα αξύριστος.

«Οι παλαίμαχοι του Φιλίππου θα γελούσαν βλέποντας έναν άνθρωπο της ηλικίας του χωρίς γένεια. Ο Αλέξανδρος όμως κατόρθωσε να κατακτήσει τις καρδιές τους με την πολεμική του ικανότητα και τόλμη, καθώς περιφρονούσε τον θάνατο.

Συγχρόνως, γοήτευε τους πιο καλλιεργημένους νεαρούς ευγενείς της ακολουθίας του με τα πνευματικά, φιλολογικά και καλλιτεχνικά του χαρίσματα. Αν και ήταν ελάχιστα κοσμικός, πολύ αγνός, πολύ εγκρατής, πολύ αποστασιοποιημένος απέναντι στις ταπεινότητες της ζωής ή τις ατιμίες της, ήταν ωστόσο καλός απέναντι στους συντρόφους και συναγωνιστές του. Λέγοντας πως θα του άρεσε να είναι Διογένης, ίσως δεν αστειευόταν και πολύ» (Μέγας Αλέξανδρος, ARTHUR WEIGALL Πέλλα, Μετάφραση: Σταύρου Καρπουρίδη, ΑΘΗΝΑ σελ. 177-178).

Ο Αλέξανδρος στην Τροία βλέπει τον εαυτό του καινούριο Αχιλλέα

Ο Αλέξανδρος πριν ξεκινήσει απ' τη Μακεδονία για την Ανατολή οργάνωσε μια λαμπρή γιορτή στο Δίον, στη Νότια Μακεδονία, μια πόλη η οποία ήταν αφιερωμένη στον Δία. Έγιναν αγώνες, αθλητικές επιδείξεις και ιπποδρομίες. Έλαβαν χώρα θρησκευτικές τελετές και πλούσιες θυσίες προσφέρθηκαν στους θεούς.

Την τελευταία νύχτα, ο Αλέξανδρος δέχτηκε τους κυριότερους πολιτικούς πρέσβεις, στρατηγούς και αξιωματικούς σε γεύμα σε μια μεγάλη σκηνή που είχε μέσα εκατό κρεβάτια. Λίγο έπειτα απ' αυτές τις γιορτές, κάτω απ' τον καθαρό ήλιο ενός απριλιάτικου πρωινού, ο Αλέξανδρος αποχαιρέτησε τη μητέρα του Ολυμπιάδα και έφυγε για τον Ελλήσποντο, για να μην ξαναγυρίσει ποτέ.

Διέσχισε τον Έβρο, για να καταλήξει τη χερσόνησο της Καλλίπολης, στο λιμάνι της Σηστού, απ' όπου η απέναντι ακτή των Δαρδανελλίων δεν απέχει πάνω από χίλια πεντακόσια μέτρα. Πριν μπει στο πλοίο, επι-

σκέφτηκε κοντά στην ακτή ένα διάσημο τύμβο και ναό που είχε γύρω του μερικές φτελιές μαγικής προέλευσης κι έδειχνε τον τόπο όπου ήταν θαμμένος ο Πρωτεσίλαος. Αυτός ήταν ο πρώτος Έλληνας που πέθανε στον πόλεμο της Τροίας σκοτωμένος όπως έλεγαν απ' τον Έκτορα, τη στιγμή που πηδούσε στη γη απ' το πρώτο ελληνικό καράβι, επικεφαλής των Θεσσαλών στρατιωτών του. Ο Αλέξανδρος πρόσφερε θυσίες στη μνήμη αυτού του άτυχου πολεμιστή και παρακάλεσε τους θεούς να φανεί ο ίδιος τυχερός όταν θα πηδούσε απ' το καράβι του στην τρωική ακτή.

Το μυαλό του ήταν γεμάτο απ' την Ιλιάδα του Ομήρου και μπορούσε όπως προαναφέρθηκε να απαγγείλει απ' έξω ένα μεγάλο μέρος της. Έβλεπε τον εαυτό του σαν καινούριο Αχιλλέα.

Όταν το καράβι πλεύρισε στην ακτή της Τροίας, ο Αλέξανδρος ορθώθηκε και έριξε ένα ακόντιο στις έρημες ακτές που απλώνονταν μπροστά του, σαν να 'βλεπε το στρατό-φάντασμα του βασιλιά Πριάμου. Ήξερε τι έκαμε και ήθελε ν' αποδείξει πως ήταν ο πραγματικός κι όχι μόνο ο ονομαστικός αρχηγός της εκστρατείας. Ο χαρακτήρας του δεν του επέτρεπε να δανείζεται από άλλον τίποτε, πολύ περισσότερο τη δόξα.

Έπειτα, έδωσε διαταγή στους άντρες του ν' αποβιβαστούν και καθώς ήταν εξαιρετικά θεοσεβής, δεδομένου ότι δεν υπήρχε εχθρός, έκανε μια θρησκευτική τελετή και έδωσε εντολή να φτιάξουν οι στρατιώτες βωμούς στο Δία, την Αθηνά και τον Ηρακλή. Οι θεοί που επέλεξε ήταν εξαιρετικά προσεγμένοι και οι σύγχρονοι ιστορικοί πρέπει να τους λάβουν σοβαρά υπόψη.

Εδώ στην Τροία τα όνειρα του νεαρού Αλέξανδρου γίνονταν πραγματικότητα. Οργάνωσε «με απόλυτη σοβαρότητα θεαματικές θυσίες

στη σκιά του Πριάμου για να κατευνάσει το δικαιολογημένο θυμό που θα ένιωθε αυτός ο ατυχής μονάρχης, γιατί ο Νεοπτόλεμος -πρόγονος του Αλεξάνδρου- τον είχε σκοτώσει.

Η αναβίωση, με τέτοια λαμπρότητα, ενός θρυλικού παρελθόντος, ασφαλώς είχε στρατηγικούς λόγους, δηλαδή να διαγείρει ως ένα σημείο τον πολεμικό ενθουσιασμό των στρατιωτών, θυμίζοντας τους πως ήταν Έλληνες. Ταυτόχρονα όμως θα ήθελε να δείξει ότι κάτω από την αρχηγία ενός απογόνου αυτών των Ελλήνων, η ιστορία θα προμήθευε σ' ένα μελλοντικό Όμηρο το υλικό ενός ακόμα πιο συγκλονιστικού έπους.

Αφού επισκέφθηκε και τίμησε τον τάφο του Αίαντα, μίλησε στους αξιωματούχους της περιοχής για το σχέδιο του να ξαναχτίσει την Τροία και ν' ανακουφίσει τους κατοίκους από τη φορολογία.

Ένας από τους κατοίκους του Ιλίου του πρόσφερε μια αρχαϊκή άρπα που άνηκε άλλοτε – όπως είπε στον Πάρη, τον γιο του Πριάμου. Ο Αλέξανδρος δε δέχτηκε το δώρο λέγοντας πως θα' ταν ευχάριστο να είχε την άρπα του Αχιλλέα, του προγόνου του, παρά του Πάρη που ήταν άν-

θρωπος πολύ θηλυπρεπής και που η άρπα του δεν παρουσίαζε κανένα ενδιαφέρον για έναν στρατιώτη.

Η μεγαλοφυΐα και η προσωπικότητα του

Όταν το 336 π.Χ. ο Αλέξανδρος ανέβηκε στο θρόνο της Μακεδονίας, βρισκόταν στο εικοστό πρώτο έτος του και δώδεκα χρόνια αργότερα, όταν πέθανε σε μια ηλικία όπου οι περισσότεροι μεγάλοι άντρες βρίσκονται ακόμη στο κατώφλι της καριέρας τους, όχι μόνο είχε κατακτήσει τον αρχαίο κόσμο της εποχής του , αλλά τον είχε θέσει σε περιστροφή γύρω α-

πό έναν καινούριο άξονα (J.F.C. FULLER, Ιδιοφυής στρατηγική του Μεγάλου Αλεξάνδρου, μετάφ. Κ. Κολιόπουλος σελ. 102).

Η όλη μετέπειτα πορεία της ιστορίας, η πολιτική και η πολιτισμική ζωή των κατοπινών εποχών δεν μπορούν να κατανοηθούν ξεχωριστά από την καριέρα του Αλέξανδρου. Αιώνες μετά το θάνατο του ο Αππιανός ο Αλεξάνδρειος παρομοίωσε τη σύντομη βασιλεία του με τη «φωτεινή λάμψη της αστραπής». Μια λάμψη πραγματικά εκθαμβωτική. Ήταν ένας άνθρωπος εντελώς δέσμιος της μοίρας του και απολύτως αφοσιωμένος στο έργο του. Οι φυσικές απολαύσεις πλην του κυνηγιού, λίγο τον ενδιέφεραν.

Με την εξαίρεση της αγάπης προς τη μητέρα του και την τροφό του, ποτέ δε γοητεύτηκε από καμιά γυναίκα και παρότι νυμφεύθηκε δύο φορές και οι δύο γάμοι του ήταν πολιτικής και όχι ρομαντικής φύσης. «Ποτέ δεν είχε ερωμένη, ούτε ήταν ανίκανος, ούτε ομοφυλόφιλος όπως οι επικριτές του διέδωσαν για να τον δυσφημίσουν (FULLER σελ. 103). Στην αρχαιότητα κανείς δεν ισχυρίστηκε ότι η πολύ στενή του φιλία με τον Ηφαιστίωνα είχε σεξουαλικό χαρακτήρα. Και δεν μπορεί να υ-

πάρχει σήμερα αμφιβολία γι' αυτό το ζήτημα (ARTHUR WEIGALL, Μέγας Αλέξανδρος σελ. 207). Οι επικριτές του ηθελημένα νομίζω αφαιρούν την παράμετρο ότι ο Μέγας Αλέξανδρος είχε πρότυπο τον Αχιλλέα που ήταν ο προγονός του και είχε πιστό φίλο τον Πάτροκλο. Επίσης ηθελημένα αφαιρούν κι άλλη παράμετρο. Ο Αριστοτέλης δεν δίδαξε στο νεαρό Αλέξανδρο το χριστιανικό «αγαπάτε αλλήλους», αλλά την αξία της φιλίας.

Οι επικριτές του λοιπόν, επαναλαμβάνω ηθελημένα, δεν επισημαίνουν την υποταγή των σωματικών ενστίκτων στο έργο του που τον ξε-

χώρισε από τους κοινούς ανθρώπους και τον τοποθέτησε στη μικρή εκείνη ομάδα των σπάνιων και ανώτερων ατόμων, των οποίων η σιδερένια θέληση, ο αυτοέλεγχος και η αφοσίωση στο έργο της ζωής τους μαγνητίζουν όλους όσους έρχονται σε επαφή μαζί του. Ο Αλέξανδρος είχε μια ψυχή που τολμούσε, γι' αυτό και σφραγίζει το τέλος μιας ιστορικής περιόδου και την απαρχή μιας άλλης.

Όλοι οι λαοί που «κατέκτησε» έβλεπαν ότι όχι μόνο ήταν βασιλιάς αλλά και θεός. «Η έμφυτη αίσθησή του για τη βασιλεία, μια βασιλεία που βασιζόταν όχι στη δύναμη αλλά στην ευγένεια του παρουσιαστικού, στην ιπποτική συμπεριφορά και στο να ζει κανείς όπως έπρεπε να ζει ένας βασιλιάς, βάρυνε πάνω από κάθε πράξη της εκπληκτικής του καριέρας. **«Θεωρούσε περισσότερο βασιλικό»,** γράφει ο Πλούταρχος, **«να κατακτά τον εαυτό του παρά να κατακτά άλλους».**

Ο Αλέξανδρος ήταν γεννημένος να γίνει βασιλιάς. Όταν κάποιοι φίλοι του που γνώριζαν ότι ήταν γρήγορος στα πόδια, τον παρότρυναν να τρέξει μαζί τους στους Ολυμπιακούς αγώνες -στους οποίους λάμβαναν

μέρος μόνο Έλληνες- η απάντηση του ήταν ότι θα έτρεχε, μόνο αν συναγωνιζόταν με βασιλιάδες.

Από τις πολλές περιπτώσεις που διαφαίνεται η βασιλική του νοοτροπία και η ιπποτική του συμπεριφορά απέναντι στους εχθρούς του, οι παρακάτω είναι αξιοσημείωτες: Όταν μετά τη νίκη της Ισσοῦ έμαθε ότι η Σισύγαμβις η μητέρα του Δαρείου, η γυναίκα και τα παιδιά του είχαν συλληφθεί και θρηνούσαν τον υποτιθέμενο θάνατο του, έστειλε τον Λεονάτο να τις πληροφορήσει ότι ο Δαρείος ήταν ακόμη ζωντανός και ότι

αυτές «θα διατηρούσαν τη θέση και την ακολουθία που ταίριαζε στο βασιλικό τους αξίωμα, καθώς και τον τίτλο των βασιλισσών.

Όταν την επόμενη μέρα μαζί με τον Ηφαιστίωνα, τον πιο αγαπημένο του φίλο, ο Αλέξανδρος επισκέφθηκε τη Σισύγαμβι και αυτή, συγχέοντας τον Ηφαιστίωνα με τον βασιλιά τον προσκύνησε και ντράπηκε όταν ανακάλυψε το λάθος της, ο Αλέξανδρος, με σεβασμό και ευγένεια, την έκανε να το ξεπεράσει. Την πήρε από το χέρι και σηκώνοντας τη στα πόδια της, της είπε: **«Δεν έκανες λάθος, μητέρα, γιατί κι αυτός ο άνδρας είναι Αλέξανδρος».**

Αργότερα όταν βρήκε το πτώμα του δολοφονημένου Δαρείου, το έστειλε στην Περσέπολη **«με διαταγές να ταφεί στο βασιλικό τάφο όπως είχαν ταφεί όλοι οι άλλοι Πέρσες βασιλιάδες».** Έδειξε τον ίδιο σεβασμό για τη βασιλική εξουσία, όταν με το που επέστρεψε από την Ινδία ανακάλυψε ότι κατά τη διάρκεια της απουσίας του ο τύμβος του Κύρου, του ιδρυτή της περσικής αυτοκρατορίας, είχε συληθεί. Αμέσως διέταξε τον ιστορικό Αριστόβουλο να επιδιορθώσει τη ζημιά, να αντικαταστήσει τους κλεμμένους θησαυρούς με αντίγραφα, να φράξει την είσοδο του

τύμβου και να θέσει τη βασιλική σφραγίδα πάνω σε σκυρόδεμα.

Κατά τον J.F.C. FULLER, από όλες του τις πράξεις η πλέον τυπική της βασιλικής του νοοτροπίας είναι η μεταχείριση που επιφύλαξε στον Πώρο τον οποίο ενίκησε στις όχθες του ποταμού Υδάσπη (Τζελούμ). Όταν ο Αλέξανδρος τον ρώτησε τι είδους μεταχείριση ήθελε, ο Πώρος απάντησε: «Μεταχειρίσου με, ω Αλέξανδρε, με βασιλικό τρόπο!»

Ο Αλέξανδρος ευχαριστημένος απάντησε: «Σε ό, τι με αφορά, ω Πώρε, τέτοια μεταχείριση θα έχεις, για σένα όμως, αυτό που ζητάς εί-

ναι αυτό που σε ευχαριστεί». Αλλά ο Πάρος είπε πως όλα αυτά περιλαμβάνονται σε αυτό. Ο Αλέξανδρος, ακόμη ευχαριστημένος από αυτή τη δήλωση, όχι μόνο του παραχώρησε την εξουσία στους Ινδούς του, αλλά πρόσθεσε κι άλλη μια χώρα.

Έτσι μεταχειρίστηκε το γενναίο άνδρα με βασιλικό τρόπο και εφεξής τον βρήκε πιστό σε όλα.

Η ηθική αρετή που τον διέκρινε κατά τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο από τους συνανθρώπους του ήταν η συμπόνια του προς τους άλλους. **«Είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς, γράφει ο Tarn, πόσο παράδοξη είναι αυτή η ιδιότητα της συμπόνιας»** . Η ευσπλαχνία του αντικατοπτρίζεται με τον καλύτερο τρόπο στη συμπεριφορά του απέναντι στις γυναίκες, οι οποίες σε όλες σχεδόν τις εποχές θεωρούνταν το νόμιμο λάφυρο του στρατιώτη. Όχι μόνο επέδειξε βασιλικό σεβασμό απέναντι στις αιχμάλωτες της οικογένειας του Δαρείου, αλλά απεχθάνονταν το βιασμό και τη βία που στην εποχή του ήταν οικουμενικά συμπαρομαρτούντα του πολέμου.

Σε μια περίπτωση, όταν έμαθε ότι δύο Μακεδόνες της διοίκησης του Παρμενίωνα είχαν διαφθείρει τις συζύγους ορισμένων μισθοφόρων, έγραψε στον Παρμενίωνα διατάσσοντάς τον: **«Στην περίπτωση που οι άνδρες καταδικαστούν, να τους τιμωρήσει και να τους θανατώσει σαν άγρια θηρία που γεννήθηκαν για την καταστροφή των ανθρώπων».** Σε μια άλλη περίπτωση, όταν ο Ατροπάτης, αντιβασιλιάς της Μηδίας, του έστειλε ως δώρο εκατό κοπέλες, εξοπλισμένες ως ιππείς, ο Αλέξανδρος τις έδιωξε από το στρατό, έτσι ώστε να μην αποπειραθούν να τις βιάσουν οι Μακεδόνες ή οι βάρβαροι. Κατά την υποτιθέμενη λεηλασία της Περσέπο-

λης διέταξε «τους άνδρες να σε βαστούν τα πρόσωπα των γυναικών και να μην πειράζουν τα στολίδια τους.

Ο Αρριανός -εύστοχα πιστεύω- έχει να πει γι' αυτόν ως άνδρα και ως στρατιώτη:

«Ήταν πολύ όμορφος στο παρουσιαστικό και αφιερωμένος στην άσκηση, πολύ ενεργητικός στο πνεύμα, πολύ ηρωικός στο θάρρος, πολύ σταθερός στην τιμή, αγαπούσε πολύ τον κίνδυνο και τηρούσε αυστηρά τα καθήκοντα του προς τους θεούς.

Ως προς τις απολαύσεις του σώματος είχε πλήρη αυτοέλεγχο και γι' αυτές του πνεύματος ο έπαινος ήταν η μόνη για την οποία ήταν ακόρεστος.

Είχε εκπληκτική οξυδέρκεια στο να αναγνωρίζει τι έπρεπε να γίνει, όταν άλλοι εξακολουθούσαν να βρίσκονται σε αβεβαιότητα και διέβλεπε με μεγάλη επιτυχία από την παρατήρηση των γεγονότων το τι ήταν πιθανό να συμβεί.

Ἦταν πιστός στις συμφωνίες και στους διακανονισμούς που είχε συνάψει καθώς και φειδωλός στη δαπάνη χρημάτων για την ικανοποίηση των δικών του απολαύσεων, ξόδευε όμως αφείδωλα χάρη των συντρόφων του».

Ο Πλούταρχος μας παρέχει την παρακάτω περιγραφή της καθημερινής του ζωής, όταν δεν βρισκόταν σε εκστρατεία: Τις μέρες της ανάπαυσης αφού σηκωνόταν και προσέφερε θυσίες στους θεούς, αμέσως καθόταν και έτρωγε περνώντας την ημέρα του με το κυνήγι, το γράψιμο, τις δίκες, την τακτοποίηση πολεμικών υποθέσεων και το διάβασμα. Αν είχε

πορεία όχι επείγουσα, μάθαινε βαδίζοντας είτε τοξοβολία είτε να ανεβαίνει και να κατεβαίνει σε άρμα που βρισκόταν σε κίνηση».

Συμπεράσματα

Στην πραγματικότητα, η διαγωγή και ο χαρακτήρας του Μεγάλου Αλεξάνδρου υπαγορευόταν από τρεις διαφορετικές κατηγορίες γεγονότων, που η καθεμιά τους αντιστοιχούσε σε ορισμένες φυσικές του κλίσεις.

Πρώτα απ' όλα ήταν, προς μεγάλη του ευχαρίστηση, ο απλός στρατιώτης της τραχιάς Μακεδονίας, ο αρχηγός της μάνας των ριψοκίνδυνων εταίρων, γεμάτος πολεμικά τραύματα, ηλιοψημένος από τους καιρούς, ένας άνθρωπος που δούλευε σκληρά κι έπινε πολύ, προσιτός σε όλους, δημοκράτης, πραγματικά καλός για τους φίλους και άγριος για τους εχθρούς του.

Έπειτα ήταν ηγεμόνας της Ασίας, βασιλιάς της Βαβυλώνας, Φαραώ της Αιγύπτου, γιος του Άμμωνα Δία και θρήσκος. Τέλος ήταν ο Αρχιστράτηγος των Ελλήνων, ένας Έλληνας καλλιεργημένος, μορφωμένος, η-

στρατηγός των Ελλήνων, ένας Έλληνας κωνσταντίνος, μυσφωμένος, ηρωικός με ομηρικό τρόπο, εραστής του κάθε πράγματος που αντιπροσώπευε την Αθήνα, πνεύμα ευρύ, λογικό και διπλωματικό.

Ο Μέγας Αλέξανδρος δεν περιορίστηκε στο να υποτάξει μόνο τους αρχαίους λαούς που κυρίεψε τις χώρες τους και να γίνει κατακτητής και τύραννος, αλλά εξόρμησε στην Ανατολή για να τιμωρήσει τους μεγάλους εχθρούς του Ελληνισμού, τους Πέρσες, απελευθερώνοντας συγχρότως τους λαούς από τους διάφορους τυράννους που τους κυβερνούσαν και

τους καταδυνάστευαν. Τους έμαθε ένα νέο τρόπο ζωής με σεβασμό στα δικαιώματα του κάθε πολίτη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ο Μέγας Αλέξανδρος και η Ελληνιστική Αυτοκρατορία βιβλιοθήκη Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, τόμοι 81– 82. Μετάφραση Αλεξάνδρου Κοτζίά, εκδόσεις Γαλαξία, Αθήνα 1963.

Μέγας Αλέξανδρος ARTHUR WEIGALL, εκδόσεις Πέλλα Μετάφραση, Σταύρου Καμπουρίδη, Αθήνα.

Μακεδόνες Πολέμαρχοι Συμπολεμιστές του Αλέξανδρου, Ι. Τσιμπουκίδης, εκδόσεις Καλέντης, Αθήνα..

Μέγας Αλέξανδρος και Ιούλιος Καίσαρ, βιβλιοθήκη μεταφράσεων Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, Αθήνα 1932.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος Δ΄ Εκδοτική Αθηνών..

Η πλαστογράφηση της ιστορίας της Μακεδονίας, Νικολάου Μάρτη Ευρω-
εκδοτική, Αθήνα.

Μακεδονία, Μακεδονικός Αγώνας, Κ. Δούφλια..

J.F.C. FULLER, Η ιδιοφυής Στρατηγική του Μεγ. Αλεξάνδρου, Μετάφραση
Κ. Κολιόπουλος εκδόσεις Ποιότητα.

Ο Φίλιππος Β', ο Μέγας Αλέξανδρος και η Μεγάλη Ιδέα του Ελληνισμού
της αρχαιότητας, ΑΤΕbank, εκδόσεις.

